
la Academia Calasancia.

Fundador: RDMO. P. EDUARDO LLANAS, SCH. P.

L'educació dels trinxeraires a Barcelona

VORA l'ample Avinguda de Icària, gairebé arran les aigües del Bogatell, lla on les construccions urbanes són indecises entre la barraca i la casa menesral, en mig de fàbriques i camps s'aixeca un bell edifici d'airoses línees que per son color vermellós i caient distingit crida l'atenció dels vianants dels barris extrems del Poble Nou. L'arquitectura de l'edifici—modelat al gust del Director per un llorejat arquitecte—no denota pas la finalitat a què està destinat. Es aquella alegria mansió sense vidres, ni punxes en els murs i plena de flors i patis d'esbarjo, el lloc on s'eduquen els nois vagabonds de Barcelona; és el «Grup benèfic» de la *Junta provincial de protección a la in-*

fancia y represión de la mendicidad la qual per manament de la llei regeix una xarxa de institucions de beneficència extesa per tot Barcelona.

L'obra realitzada en el Grup benèfic és digne d'ésser coneguda arreu i altament interessant. Personalitats eminents l'han aplaudida i pedagògs i psicòlegs nacionals i estrangers han fixat llur atenció en els mètodes usats i en els resultats obtinguts. Els pobres infants i adolescents llençats o escàpols de casa llur, que corren per les places i carrers de la urbs tenen des de fa alguns anys una colla de persones abnegades que cuiden de la seva educació. Els trinxeraires, subjugats per un ample amor dins els murs del Grup benèfic, no ofereixen als visitants l'aspecte pintoresc que mostraven en mig de la trinxera barcelonina. En franquejar la porta de l'Assil han sofert una mutació que ha sigut del tot externa. El canvi intern és obra llarga i que s'opera quotidianament mercès al zelós personal que s'en capté.

La majoria dels trinxeraires són forasters; són llençats dins la metròpoli catalana per totes les poblacions d'Espanya. Són nois que per llur caràcter indomable o per llur pusillanimitat han sigut trets de casa. Altres han fugit de la casa paterna enduts per l'afany aventurer o perquè llur esperit no s'enmotllava a cap disciplina. Posats a Barcelona acampen per tot arreu; els llocs escollits però són els barris baixos i les barraques avui molt abundoses. El personal depenent de la Junta provincial cuida de recórrer tots els indrets estratègics per tal de recollir-los i menar-los al Grup benèfic. El trinxeraire arriba al benèfic establiment amb el cos ennegrit i malejat pel descuit i la misèria i amb l'ànima del tot desalterada i dissipada. L'espiritualitat no li brilla per enlloc. Les seves preocupacions, les monomanies el tenen completament capgirat, i és cosa penosa i llarga l'estudi d'aquestes pobres animetes. Però malgrat la feina, malgrat els neguits es fa tot i es fa bé. L'home que tot ho aguanta, l'home que tot ho regenta cal que l'anomenem per tal de reverenciar-lo: és En Lluís Folch i Torres a qui Déu ha donat providencialment una bona muller i

una nombrosa família. En Folch pare de família es dona perfectament càrrec de ço que la paternitat representa i En Folch, educador dels trinxeraires extén d'una faisó exquisida el tracte familiar a sos fills adoptius guardant a tothom l'autoritat i usant sempre la dolcesa franciscana. Son cor generós comprèn tots els desgraciats: cap n'exclou de son afecte. L'amor li ha dictat les belles coses que es realitzen i l'amor és el que conté els adolescents dins els murs aïrosos d'aquella mansió fàcils materialment per fer-se escàpol.

Els trinxeraires abandonats en mig del carrer van a parar a la presó o es tornen vagabonds; amorosament recollits són regenerats. El Grup benèfic té, ultra l'oficina de desinfecció, un Gabinet d'experimentació psicològica. El noi és subjectat amb folgada llibertat a la inspecció de cada sentit i de cada facultat. Per medi de *tests* i reactius graduats hom classifica els nois fixant llurs tares i defectes. S'anota tot curosament i les anotacions serveixen de pauta al mestre per a l'educació. Es troben nois de totes menes; pocs són els qui presentin en estat normal de desenrotllament les facultats mentals. La majoria dels nois recollits són anormals defectius o endarrerits escolars. Moltes vegades es troben alumnes que tenint una facultat en perfecte desenrotllament o ultra-desenrotllament tenen les altres endarrerides; llavors el mestre deu aprofitar aquest revifament per tal de desensopir les facultats dormides. Convenientment classificats els nois són distribuïts entre els diversos graus del Grup benèfic. El mestre que regenta una aula d'anormals ha de ésser persona caritativa, pacientíssima, plena d'alegria i ha de fer-se càrrec de les misèries que pateixen sos alumnes. Especialment ha de cuidar de tenir els nois constantment en acció treballant o jugant per tal de fer-los oblidar la vida de trinxera que tant els captiva i els atreu d'una faisó a voltes irresistible. El noi ben tractat arriba a emmotllar-se a la disciplina i a trobar-se bé al costat dels homes rectes.

El mal que el noi porta més arrapat en son esperit és la dissipació; és incapaç sense un màxim esforç de fixar l'aten-

ció en les coses allunyades del seu mon reduïdíssim. Es per això que cal cuidar primerament de formar l'atenció. Per a tal fi s'usen els sistemes que el Dr. Décroly ha fet célebres a l'*Institut d'enseignement spécial* de Uccle prop de Brussel·les. En totes les aules són abundosos els jocs educatius de l'esmentat Doctor i de la seva alumna Mlle. Monchamp, com també els ideats per Mlle. Descoedres de l'*Institut Rousseau* de Ginebra. Entre tots els graus crida fortament l'atenció el funcionament i organització del Parvulari dirigit per la senyoreta Maria Teixidor. En aquesta aula bellament instal·lada i esplèndidament orientada s'hi eduquen els pobres infants recollits de les mans dels falsos captaires urbans. Els jocs educatius de identificació d'objectes, classificació per tamanys de botons, boles i claus, el joc de les coses que manquen el dels objectes en diverses posicions... fixen l'atenció dels parvulets. La lectura i escriptura es prepara amb exercicis i altres no apuntats donen excel·lents resultats aplicats a la formació dels nois normals. Nosaltres anys enrera en traugerem molt profit; ajudant Déu pensem parlar llargament en articles succesius dels resultats obtinguts. Recordi's que els sistemes usats per la Dra. Montessori en les *Case dei bambini* són derivats de l'ensenyança d'infants anormals.

Tot el funcionament del Grup benèfic es mou dins una disciplina ampla. Sense mancar en el més mínim a la alta disciplina l'horari escolar mai no és una cosa rígida immutable. Un fet imprevist, una festa esperada, una visita, una explicació ocasional són motius suficients per variar la monotonia del règim assilar. Així el trinxeraire acostumat a viure a deshora s'emmotlla millor i no es festigueja amb l'eterna igualtat de les hores. De tant en tant surten a passeig pel camp i la ciutat, organitzen excursions, esports, visites a museus. Fan vida de família; celebren les festes tradicionals Nadal amb el Pessebre, Tots-Sants amb el Sant Rosari i la castanyada, Sant Joan, etc., i amen l'Església parroquial, el barri del Poble Nou. Se senten barcelonins i amen a Barcelona, de la qual reben moltes mercès.

L'educació religiosa d'aquests nois està a càrrec del zelós sacerdot Mn. Josep Sanabre. Aquest devotíssim clergue té una cura especial en la formació dels desgraciats minyons. Dóna bo i conforta l'esperit assitir als actes religiosos realitzats en el Grup benèfic. Els nois i noies, petits i grans segueixen la Missa i els oficis litúrgicament i dirigits per un intel·ligent gregorianista les seves veus fan chor amb la del sacerdot. Sempre recordarem l'impressió fonda que ens causaven les funcions del Diumenge de Rams, Dies Sants i Corpus, quan ens era possible l'assistència. El cant del *Gloria laus, Popule meus* i *Lauda Sion* chorejats per nombroses veus blanques s'endinza en el cor en oïr-ho els sentits. I, oi més, en pensar que sense la recta educació segurament aquelles boques estarien sutzurades amb la blasfèmia i grolleries. Qualsevol esdeveniment és aprofitat per donar ensenyances religioses i morals. La mort d'un company, d'un professor, les festes de l'any litúrgic, una malaltia, serveixen de punt de partida per a l'ensenyament de les veritats eternes.

L'adolescent que ja ha arribat al grau últim és destinat al treball al qual té més aptitud. Molts d'ells empleats en tallers i fàbriques dels voltants del Grup benèfic tenen aquest com la casa pairal. Qui té afició a les feines del camp és portat al Mas del Bon Retorn que la Junta té a Plegamans. Aquest mas és una veritable casa de pagès amb boscos, vinyes i terres de conreu. Els adolescents hi viuen com una colla de mossos amb instructors; l'estudi d'aquella casa, en la qual hi hem estat agraçosament durant una jornada, és interessant des del punt de vista social i pedagògic. Completament regenerats els joves ja fornits intimen amb els minyons de la rodalia i alguns han emmaridat i fundat una família que, amb la benedicció del Cel, formarà digníssima part de la noble classe pagesa tan necessària en nostra terra.

Joan PROFITOS, Sch. P.

Un sistema educativo ideal ⁽¹⁾

PROBLEMA que no deja de ofrecer siempre dificultades, es el de la manera de llevar a la práctica de una manera verdadera y real la máxima de *enseñar deleitando*.

Parece en multitud de casos que el maestro no es un verdadero amigo de sus alumnos, antes bien le ven las imaginaciones infantiles, como un riguroso censor que aprovecha la menor ocasión para castigar con mano dura el menor desmán.

Y sin embargo ¡cuán lejos de la realidad tal suposición! El maestro tiene que ser o mejor dicho es, todo lo contrario: Es el amigo solícito que nos ayuda en nuestras vacilaciones, el consejero que nos ilumina en nuestras dudas, el compañero que nos reprende sin herirnos, la luz que guía nuestra oscura inteligencia, el padre, en una palabra, del que acude a sus aulas en busca de conocimientos que nutran nuestras inteligencias.

Pero a pesar de todo, la figura clásica del maestro, con el gorro de pico, y las duras disciplinas, suavizadas a veces por la terrible palmeta, no desaparece del ánimo de los que van a las escuelas.

(1) Véase un artículo publicado recientemente por el conocido literato D. Alejandro Pérez Lugín en «A B C» de Madrid.

¿Existe, pregunto, fundamento para creer en la existencia de rigor tan inusitado en el maestro? Desgraciadamente existe y ésta es una de las razones más poderosas para comprender el horror con que se mira por los niños la asistencia a la Escuela.

Si la aridez de los elementales conocimientos que se enseñan en los primeros años, no va alternada con algo, que haga más amena la estancia en la clase, poco se conseguirá enseñar al alumno, máxime si se tiene en cuenta el espíritu de rebeldía que nos domina en la primera infancia, que hace nos levantemos frente a lo que nos obliga.

De ahí, de la necesidad de que el niño en los primeros años aprenda sólidamente lo que el día de mañana ha de ser el fundamento necesario de su porvenir, ha nacido el conocido aforismo de difícil aplicación pero de indudables beneficios prácticos de *enseñar deleitando*.

Tan grande es el éxito que se alcanza con la realización de este principio, que puede asegurarse que si el maestro lleva a la realidad, en toda su extensión esta máxima, que por otra parte es el compendio de toda una doctrina, conseguirá el máximo de beneficio con el mínimo esfuerzo.

Que es de dificultosa aplicación, pero posible, está fuera de toda clase de dudas.

El magisterio, como todas las profesiones necesita una vocación decidida; quien no se considere con fuerzas suficientes para llevar con paciencia, sin arrebatos, las cien mil diabluras de los niños, no debe consagrarse a la enseñanza.

Antes se ganan las voluntades infantiles con bondad, que con rigor, tanto es así que lo demuestran hechos verídicos y palpables.

Hasta hace pocos días regentaba unas escuelas, un maestro, honra de su Patria y de la humanidad. Situadas aquéllas en la Provincia de Huelva, a poco de haberse construído, un abogado de la capital, entusiasta, apasionado de los niños, abandonó su bufete, (de los primeros de la población) para consagrarse por completo a la enseñanza, para que de sus escuelas, salieran los verdaderos hombres de que tan necesitado está el mundo.

Y allí, con la única ayuda económica que le prestaba la edición de libros dedicados a la infancia, sostenía, a costa de enormes esfuerzos, su escuela.

Llámase tan glorioso maestro Don Manuel Siurot. En las escuelas de *Don Manué*, como familiarmente le llamaban sus

alumnos, se había desterrado el castigo, a la violencia sustituyó la bondad, al rigor la benevolencia y los niños acudían a las clases no a aprender (según aparentemente parecía) sino a divertirse.

Era de ver, como los niños disfrutaban al escuchar las pintorescas explicaciones de su profesor. Con los más alegres gestos y los más sabrosos comentarios, salpicados con las clásicas exclamaciones de Andalucía, les exponía entre alegres carcajadas del auditorio, los más intrincados pasajes de la Historia de España, Geografía, etc.

Y los niños reían a más no poder, e iban a clase creyendo ir a una diversión, y la ciencia se infiltraba poco a poco en sus inteligencias, formando verdaderos amantes del estudio y del saber.

Confirma la doctrina expuesta al principio de este trabajo, un hecho anecdótico y rigurosamente cierto. Había en Huelva un niño tan dado a las travesuras, que ni los más rigurosos castigos ni las más halagüeñas promesas habían podido corregir. Y fué a la escuela de *Don Manué* que procuró con su bondad incesante enmendar al díscolo sin conseguir apenas resultado práctico.

Hasta que un día, cuando todos creían en el fracaso absoluto del sistema, cuando se desconfiaba de conseguir el fin perseguido, un día repito, al salir de la clase los niños, Don Manuel Siurot, llamó aparte al rebelde y le dijo: «Mira, no voy a castigarte, por no ser bueno; no es tuya la culpa, es mía por no saber enseñarte, de manera que todos los días hasta que consiga corregirte me voy yo a castigar, poniéndome de rodillas, con los brazos en cruz desde que salgáis de la escuela al mediodía, hasta vuestra vuelta.» Y cumpliendo lo dicho, el insigne maestro, se arrodilló, con los brazos en cruz, ante su discípulo, que salió avergonzado de la sala...

Y sucedió lo que tenía que suceder, el niño no había pasado todavía el umbral de la puerta, cuando volvió lloroso a su maestro, que estaba todavía en la forma dicha, y sollozando le abrazó prometiéndole su propósito de enmienda.

El milagro estaba obrado, la maldad vencida por la bondad; este lema debía estar grabado en el corazón de los que se dedican al magisterio, y practicándolo, de todas las escuelas de España, saldrían niños dispuestos a consolidar en serio los conocimientos que en broma aparente, les inculcó su maestro.

Alejandro de MENDOZA

L'ètica i la responsabilitat

UN dels principis primordials i importants que l'ètica estudia i analitza minuciosament, i que formen, per dir-ho així, el seu engranatge i eix, són els referents a la imputabilitat d'un acte i a la responsabilitat que hom contrau del mateix. Es aquest principi bàsic, fonamental, sense el qual no existiria el bé, o, si pogués existir, no sortiria dels seus prolegòmens; ço que valdria a dir que no seria una ciència, sinó més aviat un comentari a alguns punts de la psicologia.

Mes aquest principi existeix, i, per xò, és l'ètica la que li dedica molts capítols, i els estudia ja considerant a l'individu, ja a la societat entera; i no fineix aquí son estudi, sinó que va més enllà: mostra les evolucions per les quals ha passat el dit principi, i, per últim, senyala al legislador on té d'anar a treure els materials per a no causar imperdonable mal a la societat, resultant així esquivit el sagrat nom de justícia.

El moralista és qui primer estudia al subjecte des del punt de vista psicològic, i, després, passa a estudiar-lo no ja autònom, sinó considerat com membre de la societat; i així és com coneix els seus actes i les seves decisions psíquiques, i li dicta regles per a son major benestar i la ràpida consecució del bé a que aspira. Però tot això ho fa amb la certesa de que el subjecte és amo dels seus actes i té complet coneixement d'ells, el fi on va dirigit, és a dir, ho fa perquè vol i perquè abans sabia ço que desitjava o volia. Tota cosa que sabem, ho és per l'enteniment, i després, lo sabut passa a

la consciència per a donar-nos compte del que sabem; aleshores lo sabut, i si és la representació d'una cosa que no posefem, se'ns imposa a la voluntat i és quan realitzem l'acte. Resulta, doncs, que en la realització d'un acte intervenen la consciència i la voluntat, causes eficients del mateix.

D'aquí que siguin aqueixes dues facultats els fonaments de la responsabilitat, facultats que les ha tingut d'extraure el moralista del camp psicològic.

Es, doncs, la consciència i la voluntat el que fa que l'acte sigui imputat al subjecte i que aquest es consideri responsable del que ha realitzat, amb tanta més raó quanta més directa sigui l'intervenció d'ambdues facultats capitals.

Si nosaltres no tinguéssim consciència i voluntat seriem éssers sense responsabilitat, éssers que obrem en virtut d'un fatalisme cec, igual al que regna a les espècies animals, obraríem a l'atzar, per causes extrínseques al jo, per disposicions que evolucionen capritxosament a l'exterior. Heu's per què la doctrina determinista eximeix a l'individu de responsabilitat, a fi de negar-li la facultat volitiva; i així mateix s'expressen els indeterministes al censurar la tesi de llurs contraris.

La moral no podria aixecar-se; altrament, si no som responsables del que fem com judicar els propis actes? I com podem conquerir el bé si estem deixats a l'atzar i esperem que aquest ens porti a la consecució d'aquell? Lo que, segons la moral, no té cap mèrit, doncs hom ha de saber el fi de llur acte i voluntat en realitzar-lo. El dret tampoc podria aixecar-se, car no pot fer-ho la que li serveix de punt bàsic.

Deixant aquestes coses que el sentit comú alcança, ja hem vist en què consisteix la responsabilitat des del punt de vista moral, però atengui's que la causa remota de la responsabilitat deu trobar-se en la psicologia, doncs l'ètica, com ja hem dit, ve a ésser la perllongació d'aquella, considerant l'individu com membre de la societat, i malgrat que estudia els seus actes anímics, no els considera aïlladament, sinó en relació amb els altres homes.

Sols quan la moral hagi establert les veritables premisses, estudiant atentament les diferents fases dels punts a que ella faci referència, és quan podrà anar el legislador a beure copiosament en les deus que la paciència i altruisme del moralista hagin donat a llum en l'àrida planura.

Francesc de P. RIBELLES

La pedagogía calasancia y el niño

1.ª parte. — La ciencia pedagógica recibe toda su fuerza y valor del análisis psicológico.

(Continuación)

4.º) No es ésa, no, la verdadera y cabal noción del objeto del estudio psicológico. No es el hombre-niño un haz de energías con finalidad meramente finita; no es un pobre jalón que el *acaso* ha fijado sobre la faz de la tierra a fin de que sirva de santo y seña momentáneamente para no dejar, después de su desaparición forzosa, ni rastro ni huella de su utilidad temporal. Dentro de la belleza corpórea, porque bello es el organismo en su estructura armónica; dentro de cuanto vemos, palpamos y, con tanto cuidado, mimamos; dentro, en fin, de este templo erigido en loor de un Ser Ignoto, arde un algo, fijo y substancial, un algo que no envejece, ni cesa, ni desmaya en su cometido; un algo que no se huelga adormeciéndose un día, en el seno de un Nirvana inconsciente y enervante. Este *algo* que no se vé, que es siempre el mismo, y que no cabe llamársele efecto «de un continuo ilusionismo»; que nos impulsa hacia las playas remotas de lo desconocido, de lo ideal y de lo sublime, y que se atormenta y desazona si se le pretende torcer su rumbo ⁽¹⁾; este *algo*, sí,

(1) *Je ne puis; malgré moi l'Infini me tourmente
Je n'y saurais penser sans crainte et sans espoir;
Qu'est-ce, donc, que ce monde et qu'y venons nous faire?
Si pour qu'on vive en paix il faut voiler les cieux,
Passer comme un troupeau, les yeux fixés à terre,
Et renier le reste, est-ce donc être heureux?*

que aspira a la perdurabilidad, y no crea, nunca, el objeto de sus amores y ensueños dorados⁽¹⁾, sino que lo vé brillar en el cielo de su conciencia, y al que no puede satisfacer nada de cuanto lleva el sello de la variabilidad, este *algo...* se llama alma viviente, espíritu inmortal, loco enamorado de la luz de la verdad y acérrimo enemigo del error.

Resulta de lo dicho que, en la composición del hombre, entran dos elementos contrapuestos, y con tendencias muy distintas, y con leyes y con normas respectivas. Existe un elemento material, grosero y deleznable, que nace, y se desarrolla, y admite, y sufre cambios, con tal de que anden regidos por leyes fijas. Reina otro, formal, de vida absoluta, con cierta capacidad para obrar de suyo, aun independientemente del cuerpo, o sea un verdadero y auténtico catalizador dentro del organismo. Espíritu y materia; permanencia y volubilidad; fijeza y cambio; luz y tinieblas; grandeza y achicamiento; he aquí las partes integrantes de una síntesis maravillosa que, a la luz del análisis, resalta y brilla con intensidad sorprendente.

Pero la actividad corpórea, encauzada siempre, hacia el mismo término, o sea, a la consunción maldita, no es óbice alguno a que el reflejo de la Luz increada se exteriorice y expansione en ella según su naturaleza y dé lugar a que se la considere con modalidades diferentes. Allá, en las tinieblas de la inconsciencia, percíbese primero el resplandor de un astro; el de la inteligencia, que, balanceándose entre nubes vaporosas, tiende a desprenderse de todo lo negativo para poder iluminar, de una manera perfecta, el sagrado recinto donde mora.

Inteligencia. — ¡Cuántas cosas llegan hasta nosotros mediante los sentidos externos! Cabe decir nada existe, con apariencia sensible; que no se nos adentre hasta lo más íntimo y no se nos ofrezca con todos sus distintivos. Mas este poder asimilador que, de múltiples maneras, se verifica y de un modo maravilloso se desarrolla en nosotros, en nada nos distingue del animal irracional que goza también de una vida de sensaciones, aun cuando con ligeros atenuantes. ¿No existe, pues, en el niño nada más que sensaciones referidas

(1) *Ne dites plus que mon cœur le crée cet objet adorable, dites qu'il le désire, qu'il le pressant qu'il l'invoque et qu'en l'appelant à grands cris il lui rend tout ensemble le plus décisif et le plus trouvant des témoignages.* (MGR. D'HULST).

a objetos fijos, concretos y con caracteres tan materiales, que sólo reclaman para percibirse una facultad de idéntica naturaleza? No, desde el fondo del ser, y tomando por testigo a la misma conciencia, surge una voz potente y clara que (tras alabar las maravillas de la sensibilidad, si se compara — como dice Aristóteles — con la insensibilidad absoluta de la planta) nos pregona la existencia de una facultad, de naturaleza simple y suprasensible, «*per quam anima res quasi imateriales apprehendit*».

De las cualidades de los cuerpos nos elevamos a sus caracteres generales, y de su aspecto pasajero y fugaz a la ley perdurable que los rige. Para la razón sólo hay objetos abstractos, inmateriales, invisibles a los ojos de la carne, pero dotados del máximo de realidad y de eficiencia. Si contemplo un cuadro, en medio de los adornos y de las galas deslumbradoras de su belleza, busca pronto mi mente la idea que inspirara, moviera y sostuviera a su autor. Si me detengo ante un fenómeno cósmico mi inteligencia no se para con el aspecto sorprendente ofrecido sino que fija, de hito en hito, en la inmensidad del cielo estrellado, escudriña todos los detalles relativos al hecho hasta poder dar con la noción suprema determinante. Y la superficie, y la inmensidad, y el espacio recorridos, y las líneas y los puntos ocupados vienen a agruparse en tropel ante la mente, con el fin de manifestar sus caracteres de universalidad indiscutible. Si abro el libro de la naturaleza, y permito que desfilen lentamente el sinnúmero de ejemplares y de especies de seres que llénan sus páginas, como la abeja corre de flor en flor para libar en ellas el divino néctar, así el principio racional bucea en los accidentes de las meras exhibiciones y saca, luego, la esencia general y característica, que se traduce en una idea más o menos imperfecta de la naturaleza peculiar; y después avizora, con su mirada penetrante, los tipos necesarios y eternos reflejo de aquéllos, en virtud de los cuales existe todo lo creado. Todo cuanto lleva el sello de lo transitorio nos descubre la contingencia de lo fugaz, y de querer exteriorizarse y de anhelar exhibirse un germen sensible tiene que valerse de los medios adecuados a su naturaleza. Por el contrario el principio inalterable huélgase, forzosamente, en lo inmutable, abstracto y necesario. Las relaciones de identidad de semejanza y de igualdad le seducen. Las deducciones de leyes asentadas en principios inconcusos, y las investigaciones, en los diversos órdenes, constituyen el elemento vital que

acalla las ansias de dar con nuevos horizontes, de descubrir playas ignotas y de arribar al puerto del verdadero conocimiento.

Si la evidencia le convence, la certeza tanto metafísica, como física y moral no deja de conmoverle hondamente. Aun más mediante costosos esfuerzos percibe en el cielo plumizo del saber humano la fulgurencia de astros rodeados de vaporosos vahos, y como estrellas fúlgidas, se le aparecen, en instantes de recta intención, las ideas de verdad, de bien, de belleza, de justicia y de derecho, de eternidad, de benevolencia y de infinitud.

Merced a esta potencia deslumbradora se pasa del empirismo al ideal; y así como goza el cuerpo de poder respirar el aire oxigenado de las alturas, porque al entrar a borbotones enriquece la sangre y el corazón se regulariza; así el espíritu con tendencias inauditas se abisma en un piélago de dicha inenarrable si puede esplayarse por las cumbres del pensamiento donde sopla vivificador el espíritu de la verdad, tan diferente del aire mefítico que se desprende de los hediondos y cenagosos marjales de la materia.

Al llegar a esas alturas hállanse medios de coordinar ideas abstractas, de establecer relaciones inteligibles y necesarias — llamadas primeros principios — y de deducir consecuencia de una lucidez y concisión supremas. Todavía más, con los principios establecidos, se logra adentrarse en el templo del Eterno, y así al dar con los hechos concretos se vislumbra, presto, la existencia del sostén inmanente, que es el reflejo del arquetipo divino que contribuye a su realización. Sin embargo, no se pierda de vista que al franquear semejantes regiones fácilmente se han de extinguir los rayos mortecinos de la luz intelectual creada. Para no perderse en medio de las tinieblas la potencia intelectual, incapaz moral y físicamente de salvar la distancia que separa lo natural de lo sobrenatural, se detiene, acuciada por ingénitos afanes, en las playas de la racionalidad. En ellas aguarda, con confianza y buena voluntad, a que el Señor mediante el auxilio gratuito de la fe — auxilio jamás exigido — se digne llevarla hasta embebecerse en la contemplación del sueño de los eternos amores: la Verdad absoluta...

Adolfo ROGER, Sch. P.

(Continuad).

Tirso de Molina

GABRIEL TÉLLEZ, conocido bajo el seudónimo de *Tirso de Molina*, nació en Madrid, en Octubre de 1571, estudió en Alcalá a los 29 años y fué novicio de la Merced en Guadalajara. Abandonó Guadalajara y se trasladó a Madrid y más tarde, en 1613 a Toledo. Empezó también, un viaje a Santo Domingo, donde hizo sus cursos de Teología. Vuelto de América hallamos a Tirso en Toledo, después en 1622 fué a Zaragoza y en 1625 concurre a un certamen en que vencieron Guillén de Castro y Mira de Amescua; en 1626 hállase Tirso en Salamanca, siendo ya *Comendador*, y allí prepara la primera parte de sus comedias, impresa en Sevilla en 1627. En 1629 vuelve a Salamanca, en 1631 vive en Toledo, y según D.ª Blanca de los Ríos, Tirso residió en Barcelona entre 1634 y 1639, y entonces fué nombrado *Definidor general de la orden y Cronista general de la Merced*, y en 1638 el papa Urbano VIII, le concedió el título de *Maestro*. Desde 1635 vivía en Madrid, pues entonces publicó la segunda y cuarta parte de sus comedias, y en 1638 escribió «Las Quinas de Portugal». En 1645 fué nombrado superior del convento de Soria, donde murió en el año 1648. Tirso de Molina defendía la comedia de Lope y se consideraba su continuador, como nos lo dice en «Los *Cigarrales* de Toledo»: «Y habiendo él puesto la comedia en la perfección y sutileza que ahora tiene, basta para hacer escuela de por sí, y para que los que nos preciamos de sus discípulos nos tengamos por dichosos de tal maestro, y

defendamos constantemente su doctrina contra quien con pasión la impugnare».

El principal mérito de nuestro Tirso fué humanizar el drama, que es la primera finalidad de la dramática, y por esto a Tirso se le coloca entre los dos colosos de nuestro drama. El de Tirso es teatro nacional, pues en sus asuntos palpita el alma del pueblo español; es creador de una literatura la de *D. Juan*, representado en su «Burlador de Sevilla»; denota gran conocimiento teológico en un drama religioso, que se puede considerar como el mejor de esta índole, español y hasta mundial, tal es el «*Condenado por desconfiado*», y es el mejor pintor de la mujer de su tiempo.

A pesar de su excelencia, este teatro tan maravilloso, fué desterrado durante mucho tiempo, y puede decirse que sólo existía para la imitación, como se verificó en Calderón, que en su obra *Cabellos de Absalón*, trasladó un acto entero de la de Tirso, llamada la *Venganza de Tamar* y también en Moreto; *El Rey Don Pedro en Madrid* y la *Villana de Vallecas*. Pero después en el siglo XVIII, la independencia resucitó a Tirso y más tarde, el Sr. Menéndez y Pelayo, considera a Tirso como superior a Calderón, y afirma que es a quien se debe el primer drama religioso del mundo y que, como escritor, fuerza dramática y cómica, por la realidad de su obra, por su concepción filosófica, por su elocuencia poética, elévase sobre todos nuestros dramaturgos, y en cuanto a los caracteres, hay que notar que después de Shakespeare, es el mejor del mundo.

Este gran genio escribió comedias de costumbres, como son: *Marta la piadosa*, en la cual nos pintaba la hipocresía; *La villana de Vallecas*, imitada por Moreto en *La ocasión hace el ladrón*, y por Dionisio Solís, *La villana de la Sagra*, *Don Gil de las Calzas verdes*, *El amor médico*, *La huerta de Don Juan Fernández*, *La celosa de sí misma*, *No hay peor sordo que el que no quiere oír*, *Amar por arte mayor*, imitada por Calderón en *Secreto a voces*, *El vergonzoso en palacio*, *Mari Hernández la Gallega* y otras.

En las comedias de capa y espada, se halla *Celos con celos*, *se curan*, *Del enemigo el primer consejo*, *El celoso prudente* y *Privar contra su gusto* y otras.

Pero en donde sobresale más es en el drama. Sus dramas pueden dividirse en dramas históricos, como *La prudencia de la mujer*, cuya protagonista es D.ª María de Molina, *Las hazañas de los Pizarros*, en dramas filosóficos como *Escar-*

mientos para el cuerdo, *La república al revés*, *La vida de Herodes*, imitado por Calderón en *El mayor monstruo los celos*, *El árbol del mejor fruto*, *La mujer que manda en casa*, *La venganza del Zamar*, *La elección por la virtud*, y entre éstos se cuenta uno de los mejores dramas de Tirso, o sea *El Burlador de Sevilla*, en el cual nos pinta a personaje tan conocido como D. Juan Tenorio, imitado por Molière en su *Festín de Pierre*, Lord Byron en *D. Juan* y por Dumas en *Juan de Mallara*, y posteriormente por Zorrilla en su *Don Juan Tenorio*.

Entre los dramas religiosos se cuentan: *Los lagos de San Vicente*, *Quien no cae no se levanta*, *La Condesa bandolera*, y el mejor de sus dramas, el *Condenado por desconfiado*, en el cual nos presenta a un ermitaño, Pablo, el cual cierto día sueña sobre el juicio final, lo que le trastorna, y entonces se le aparece el demonio y le dice que vaya a Nápoles y allí encontrará a un tal Eurico que le dirá su porvenir. Se encamina hacia Nápoles y al llegar allí ve a Eurico el cual es un ladrón, y éste le dice que él será lo que es Eurico. Sabedor de esto se lanza por la senda del delito, regresa a su montaña y forma una compañía de bandidos, mientras tanto Eurico, perseguido por la justicia, se arroja al mar, y va a parar allí en donde se encuentra Pablo, y éste decide someterle a pruebas duras para saber cual ha de ser su muerte y entonces es atado a un árbol y asaetado. Más tarde le deja en libertad, y éste deseando ver a su padre, vuelve hacia Nápoles, entonces la justicia se apodera de él y lo encierran en un calabozo, en donde se le aparece el demonio y le dice que lo libertará si le vende su alma, pero Eurico no acepta y es condenado a muerte y pide perdón a Dios y muere en el suplicio y aparece a Pablo la subida del alma de Eurico a los cielos. Más tarde muere Pablo en un combate y baja su alma a los infiernos.

Este drama lleva el sello de un sentimiento religioso enérgico, propio de aquella época, y en él se plantea el antiguo conflicto entre la predestinación y la libertad, y él sólo bastaría para contestar a algunas objeciones formuladas contra Tirso, tachándole de fraile picaresco, sin duda por el profundo conocimiento que tenía de las mujeres, cuyos distintos caracteres presenta, pero sin que jamás pretendiera escribir ni una escena inmoral.

Juan A. PARPAL BRUNA

Vilanova

A Josep F. Ràfols

Mare de Déu de les Neus

MARE de Déu de les Neus, Patrona de Vilanova! Floc de neu immaculada que serveu vostre frescor al bell mig del blau flameig de la fornalla roenta del mes d'agost, concediu-nos la gràcia de romandre serens entre el foc de la malesa de nostres ires i de les passions nostres.

Mare de Déu de les Neus, Patrona de Vilanova! Vos qui teniu tan gran el braçat que a més del Fill de Déu encara hi porteu la boniquesa d'uns raïms primerencs, feu-nos el dò d'una bona raïmada, que els homes no sabem assaborir els fruits del cel sens abundor de fruits de la terra.

L'ermita de Sant Joan

Qui la veu un dia—voltada de vinyes, blanca com un mató; prop de la Torre dels Moros, colrada com el pà moreno que pasten els ermitans; enfront la fontinyola, vestida de verdor florida; amb les eres encerclades d'olivers,—amb quin dalit espera la revetlla de Sant Joan! Però si és el vostre cor urna que guardi les delicades cendres de la tradició i la puresa d'uns sentiments religiosos, no hi feu cap a l'Ermita aque-

lla nit meravellosa: tornaríeu a vila amb l'esperit amargantat, i la impressió de l'aplec tot grolleria persistiria en vostre ment com en les oïdes, les estridències del piano de manubri que avalota els encontorns de l'Ermita, sempre tan placèvol. La revetlla d'ara hom la veu enfront del que seria en temps dels nostres avis, com el misèrrim reflexe que és del cel tot estelat, Vilanova, amb les fileres dels llumets nocturns, tal com s'ovira des de l'Ermita del Precursor.

La Mare de Déu de Bon-Aire

Guardo uns goigs antics "*en llahor de la Mare de Déu de Bon-Aire, que se venera en Vilanova de Cubelles*" que diuen:

*«Les tempestes de la mar
sosegueu, donant bonança,
i assegeu l'esperança
als qui han de navegar...»*

On deu raure la santa imatge? Una nit de lluna la viu clarament en les ombres d'un vetust carreró de la Geltrú, i hom resà de tot cor a l'imatge d'ensomni una oració de gràcies per haver

*«el bon aire per la mar,
del Bon-Aire donadora.»*

concedit, entre tantes altres, a les fragates "Coloma" i "Immaculada", dels avantpassats del poeta Cabanyes, que sortien de nostra platja, amb el velam inflat, daurat pel sol, talment com les motlures barroques de l'altar de Sant Telm, que el gremi de navegants tenia a la parroquial de Sant Antoni.

Senyor, on deu raure la santa imatge? Potser algún mal-aire...

L'Ermita de Santa Magdalena

Si una vella serventa de la meua àvia no m'hi havés portat de petit, ni menys t'hi sabria, ermita humil de Santa Magdalena, amagada darrera la Massia, com la teva santa en els dies del penediment. M'han dit que abans de l'eixampla del Mas se t'obirava des del Camí de Ribes, que abans del bastiment d'uns cellers se't veia des de la Carretera de Vilafranca, i que tot l'any, i més el dia de la festa, rebia la imatge

que guardes, especials veneracions dels vilanovins. Ara, escondida com llebra poruga en un recó de margera dels teus vi-nyars, entre el mas, els cellers i una establia, ningú t'hi sap al mig de la plana verdejanta.

I hom s'imagina el trist adéu que devies enviar, a l'aixecar-se l'últim pam de paret que t'en robaria la vista, a l'ermita de la Mare de Déu de Gràcia, que albiraves al lluny, com un clap de neu de tot-l'any, en un tallat de la serralada que separa de la mar la contrada que t'envolta.

L'Ermita de Sant Gervasi

La germana petita baixà saltant de la tartana; ho féu penosament la mare, grassa, carregada de dolor, i, no tant feixuga, una veïna, qui solícita, exagerant les precaucions ajudà el descens de la noia que havia estat malalta i que havia perdut la gana, Sant Gem gloriós!

Una almoïna pels Sants Gervasi i Potrasi, que voltats de presentalles—aquells hermosos vaixells en miniatura, uns arnats vestits de marí de guerra...—presideixen la capella; altra almoïna més abundosa cau dingrant dins la caixeta del gloriós Sant Gem, un cop les quatre dones han pasat una part de rosari, demanant-li una bona gana per a la pàlida i esmerlida convalescent.

Pobre noia! Cóm li és grat contemplar, després del llarg sojorn dins la cambra del piset mesquí, la posta encesa i la mar de mil colors! Somriu... Cull un brot d'odorant poliol... De segur que a l'hora de sopar tindrà més gana.

L'Angel del Campanar

Tú que mandrosament giravoltes segons la llei dels vents—ja verd, ja daurat, ja negre—tenint per fons, mirat des de la serra, el blau del cel, i esguardat de mar endins,—ja verd, ja daurat, ja negre—l'amatista de l'Atalaia o la color canviant dels núvols; tú que ets negre com el nostre ví ferreny, d'or com els nostres blats estivals, verdós com nostres garrofers i nostres oliveres, salvaguarda la bellor de nostra encontrada i sies sempre per nosaltres far encès de llum d'amor a Vilanova, guiatge nostre en el navegar pel món! Angel del Campanar, ja verd, ja daurat, ja negre...

Rafael GÁLGERAN

L'hospitalitat

AQUESTS dies he tingut una estona d'esplai amb un antic amic del meu pare (a. C. s.). He tingut el goig d'assentar a la meua taula, després de més de vint-i-cinc anys, en aquest amic de casa, avui ja home de més de seixanta anys, que acaba d'arribar a la Pàtria, procedent de la Xina, on hi ha passat poc més d'un quart de centúria. Fill també de Mataró, s'havien criat quasi plegats amb el meu pare. Amb ell havia fet volar l'estel, en les lluites de terrat a terrat, que en aquells temps tan s'estilaven. Plegats havien fet els estudis a «*Santa Ana*», amb tot aquell caliu d'intimitats, que amb tan plaer es recorden, quan les testes comencen a blanquejar i junts havien festejat, Riera amunt i avall, a l'hora de passeig del senyoriu. El meu pare, per a estudiar a la Universitat i ell per a entrar d'aprenent a una botiga del carrer de l'Argenteria, varen arribar plegats a la ciutat nostra, instal·lant-se, plegats també, a la mateixa dispensa, junt amb altres mataronins.

El meu pare, amb orgull ben just ho puc dir, triomfà i constituí una família, mentre que el seu amic, no fou tan afortunat. La dissort s'enamorà d'ell, malmetent-li tots els negocis que tocava i casat ja, amb justesa sostenia a sa muller i al seu primer fill, éssent això la preocupació del meu pobre pare, que se l'estimava com a germà. Una important casa d'exportació, en la qual li havia col·locat un amic, li oferí la regència d'una sucursal que anava a obrir a Pequín. L'home dubtà una estona i al cap i a la fi acceptà aquell càrrec de confiança que li era ofert i abandonant la Pàtria, marxà amb els seus, cap aquella terra que per ell era de promissió i que per nosaltres, no és més que un país de fanalets, estranys,

flors i llegendes i per dir-ho millor un *país de vano*. De llavors ençà que no havia estat més a la nostra terra i fa pocs dies, com deia abans, n'ha arribat triomfant, amo d'uns grans magatzems i pare de cinc fills, quatre dels quals són xinesos de naixença.

Amb tot i la diferència d'edat que hi ha entre els dos, al trobar a mancar al meu pare, l'home ha desfogat amb mi tot el cúmul d'emocions, que les següides lletres que es creuaven, no havien sabut ésser prou explícites i clares. El meu amic m'ha contat amb una estona d'íntima conversa, de confessió quasi, la lluita per la vida, a que es lliurà en els primers anys i com s'independitzà de la casa barcelonina i com, aplegant els seus esforços al d'un altre català, fill de Reus, obriren el seu primer establiment en aquella ciutat, començant per una senzilla botiga, que anà creixent i avui són amos de «*Mig Món*», grans magatzems, assortits de tota mena d'articles, instalats en una de les vies més cèntriques de la capital.

—I els seus fills—li vaig fer jo—parlaran...

—Els nois parlen com nosaltres, la llengua que Déu ens donà i naturalment parlen també la del país d'on són fills, perquè ells són més xinesos que catalans. Ja pots comprendre —em deia tot eternit—quin és el meu afecte per la meua terra. Vint-i-sis anys hi he estat sense venir, enyorant-ho tot, les nostres muntanyes amb els seus romanins i ginesteres, que no he trobat en lloc més, ni aquesta mar, ni aquest cel, que és tan nostre que fins crec que per nosaltres el pintaré com és, però en veritat noi, que per allí hi tinc també el més gran afecte i als meus fills no els hi parlis—no sé si dir-ho amb pena—d'altra Pàtria que d'aquella on varen venir al món. Senten per ací, tots els greus problemes que ens envolten per que jo els he educat a l'escalf dels nostres sentiments i la seva mare m'hi ha ajudat de plè, però, per aquella terra, que tots vosaltres com no coneixeu en parreu en mofa, per aquella terra que avui en dia dóna màrtirs per la nostra fe, pensa que els meus nois hi senten el més gran entusiasme i s'interessen pel seu esdevenidor, i si no ho fessin així jo en tindria un sentiment. Què et pensaves doncs—continua dient-me tot satisfet—que nosaltres fem allí el que ací fan aquells forasters que us arriben amb el fato al coll humils i quan s'han fet rics us tenen odi? —Què no saps d'on soc fill...?

Aguilar de SAGARRA

les Lletres i les arts

INSTITUTO DE REFORMAS SOCIALES.—Heu's ací, el nom d'un organisme oficial que realitza una bella tasca, que no tindrà si es vol, tot l'alcanc profitós que hom desitjaria, però en la qual cal veure-hi una bona orientació i un gran desig, que ja és força dir, en aquesta mena d'organitzacions burocràtiques.

Un escaient justificatiu d'aquest opinar, ens l'acaba de proporcionar el susdit *Instituto de Reformas Sociales*, mitjançant la publicació d'alguns dels seus treballs.

Aquesta tasca de donar a conèixer als ciutadans, els treballs que hom realitza en Ministeris i corporacions públiques, sembla de les més elementals i així es deu entendre en altres països, on són més freqüents que a Espanya, semblants publicacions. Ella comporta una doble aventatge, la d'assabentar a nacionals i estrangers per mitjà d'estadístiques i *rapports*, la vida del país i la de donar una petita satisfacció al contribuent, que així podrà adonar-se del realitzat en aquelles oficines.

Ens acaben d'ésser remeses per la «Direcció General del Treball i Inspecció», la *Reglamentació sobre Juntas de Reformes Socials*, publicada per l'Assessoria-Jurídica, que tracta de llur organització, atribucions i funcionament; una interessant i ben documentada memòria de Joaquim Guichot, precedida d'un pròleg de Josep Marvà, sobre *Accidents del Treball*, en la qual es determina el concepte de l'accident, responsabilitat, etc., i diferents

teories referents al mateix, entra després, en la part legislativa i en fa un detingut estudi, referint-se també, al legislat en altres països i acaba tan interessant treball amb uns quadros i gràfics estadístics, corresponents al primer semestre de 1922; així mateix, un altre follet, *Estadística dels Accidents del Treball, escaiguts a l'any 1921*, classificats en atenció a la gravetat de l'accident, per professions, edat dels lesionats, províncies, etc.

Publicats per la «Secció d'Anormalitats en la vida del treball»: l'*Estadística de les vagues de l'any 1921*, que sumen un total de 373, de les quals en corresponen 34 a Catalunya; classificades per províncies, indústries i motius que varen produir-les i seguit d'un interessant estudi estadístic, dels esmentats conflictes obrers; i el *Lock-out i vaga general del ram de la fusta a Madrid (1921)*, que és un acabat resum dels seus orígens i desenllaç.

Finalment, per la «Secció d'Inspecció i Experiència Social», la *Memòria General* corresponent a l'any 1921 i per la «Secció de Legislació i Publicitat», la *Legislació i Projectes de Reforma de 1922*. Ambdós volums, que consten respectivament d'unes 350 i 900 pàgines, donen la sensació d'una obra sòlidament acabada i acreditada força la laboriositat dels que han intervingut en llur confecció.

Ens plau de veres, felicitar a «l'Institut de Reformes Socials», amb aquest motiu, alhora que agrair-li la seva gentilesa en remetre'ns els enumerats treballs.—R. C.

ASCLEPIGENIA de Juan Valera.—Traducció francesa de H. Blanchard de Farges.—París, 1923.

M. H. Blanchard, cònsul que fou a Barcelona, ha donat una mostra de bon gust en traduir al francès el valuós diàleg filosòfic sobre l'amor, del gran escriptor espanyol. L'originalitat d'aquest diàleg, l'enginy amb el qual es desenrotlla, la seva vivesa, el seu simbolisme són assats interessants per fer que la narració intitolada *Asclepienia* merescués ésser traduïda al francès, amb la qual traducció se la posa a les mans dels llegidors escollits de tot el món.

M. H. Blanchard s'ha fet doncs creditor del reconeixement de la literatura espanyola a l'escampar una bella producció de la mateixa. Però M. H. Blanchard no s'ha limitat a obrar com un traductor merament discret, sinó que aportant a la traducció la subtileza del seu esperit, la seva intel·ligència i sobretot el seu bon gust, l'ha fet ben remarcable, fluent, de bell llegir; qualitats ben rares en una traducció seriosament fidel.—N.

EXPOSICIÓ de «Les Arts i els Artistes».—Aquesta important agrupació, ha tingut a les *Galeries Laietanes*, una exposició de notes, dibuixos, gravats i escultures, que indubtablement ha sigut el més interessant que havem vist a les sales d'exposicions en el mes passat.

Els artistes que han pres part en aquesta exposició són els següents: Josep Aragay, Rafel Benet, Ricart Canals, Domènec Carles, Enric Casanovas, Josep Clarà, Joan Colom, Francesc Domingo, Marià Espinal, Pau Gargallo, Manuel Humbert, Pere Inglada, Francesc Labarta, Lluís Mercadé, Xavier Nogués, Josep Obiols, Iu Pascual i Enric C. Ricart. Aquests noms tots ells d'un prestigi reconegut en el camp de les arts plàstiques, noms que representen lo bo i millor dels nostres escultors, pintors i dibuixants. Els esmentem en aquest lloc perquè creiem que així els nostres lectors es faran una idea més exacta de les excel·lències de l'exposició, que amb el comentari que nosaltres poguéssim fer-ne.—Q.

GALERIES LAIETANES.—*Exposició Verdugo Landi*.—Vint-i-quatre teles i uns quants apunts integren aquesta exposició. Encara que en les obres de Verdugo Landi no hi trobem grans emocions ni genialitats, tal volta degut a que aquest artista és assats disciplinat en l'academisme i en la recepta, reconeixem en ella una dosi de bona voluntat i un gran esforç per a reeixir en la seva obra, ço que ja ens basta per a tenir-li una certa voluntat.—Q.

JOSEP Mª VIDAL QUADRAS.—L'exposició que ha tingut aquest artista en les «*Galeries Laietanes*» ha sigut una prova pal·lesa de l'avenç notable del senyor Vidal Quadras en el seu art. No és que en les obres exposades hi hagi cap de qualificable de definitiva, però hi ha quelcom que revela que En Josep Mª Vidal Quadras treballa amb fe i entusiasme i com a conseqüència d'això, es nota en les seves obres un millorament. Si interessant ens resulta aquest artista en les seves pintures, molt més l'hi trobem en els dibuixos i d'una manera especial en els retrats, pel que el considerem especialment dotat i en el que al nostre modest parer, reix d'una faísó especial amb tot i ésser tant difícil excel·lir en aquesta especialitat.—Q.

GALERIES DALMAU.—*Exposició Julia Fabrès*.—Julia Fabrès exposa en aquestes Galeries, vuit quadros a l'oli que denoten en la seva autora unes certes condicions i habilitat, encara que les teles exposades no siguin massa interessants.—Q.

SALÓ PARÉS.—*Exposició Gili i Roig*.—El Sr. Gili i Roig ha tingut al *Saló Parés* la seva exposició, per cert molt notable. Alguna de les obres exposades ja les havíem admirat en exposicions anteriors. En aquesta exposició, a més dels paisatges a què ens té acostumats, exposava el Sr. Gili i Roig algun gitanet i alguna llotja de ball de carnestoltes, gènere del qual voldriem veure'n apartat a un artista com el que comentem, prou dotat per al paisatge. Aquests, són molt bonics i molt decoratius.—Q.

EXPOSICIÓ BERTUCHI.—Marroc és el tema de les pintures d'aquest artista. Els seus quadrets, la major part d'ells de petit tamany, són molt agradables, i en general demostren que el senyor Bertuchi està dotat d'una gran habilitat i bon sentit pictòric que el fan molt apreciable.—Q.

EXPOSICIÓ LLUIS GILBERTO.—L'exposició que Lluís Gilberto ha tingut a ca'n Dalmau, ens ha plagut força. Alguna de les teles exposades, ja ens era coneguda per haver-la vista en altres exhibicions.

De la pintura de Lluís Gilberto, podriem dir-ne pintura escenogràfica. Els seus quadros, sovint semblen un petit escenari amb els seus telons, rompiments i bambalines. Té una manera de fer tota original, i la seva fantasia l'acondueix a voltes a fer obres verament de màgia teatral («Les bruixes de Macbeth»). Repetim una volta més que Lluís Gilberto ens resulta profundament escenogràfic. Creïem veure en aquest pintor, un artista que segueix un camí triat anticipadament i que el segueix amb perseverança i fe; lo qual, si no el camí, la perseverança i la fe, són sempre dignes d'elogi. La majoria de les teles exposades les havem trobat força plaents i interessants.—Q.

GALERIES ARENYES.—*Exposició Meifrèn*.—Eliseu Meifrèn, ha tingut la seva exposició en les amables «Galeries Arenyes», la qual s'ha vist coronada per l'èxit més falaguer.

En Meifrèn entra ja en la categoria dels pintors madurs i dels que hom no pot dir-ne més que elogis. Mallorca és el tema preferit en aquests darrers temps, per aquest artista. En l'exposició de l'any passat ja varem tenir ocasió d'admirar la gràcia i elegància amb que aquest artista transportava a la tela els paisatges mallorquins. En l'exposició d'aquest any, havem pogut constatar amb goig una superació.—Q.

EXPOSICIÓ TORNÉ-ESQUIUS.—Torné-Esquiús ha tingut a ca'n Dalmau, una nutrida exposició. L'exposició constava de cinquanta obres la majoria d'elles pintures a l'oli i les demés al pastell. En Torné-Esquiús, ja és prou conegut entre nosaltres per a que d'ell n'expliquem detalls innecessaris.

El Torné-Esquiús de l'exposició que comentem, és el mateix de sempre: l'home que plasma amb una deliciosa ingenuïtat els infants i les seves coses. Les obres d'en Torné-Esquiús, són una cosa tota espiritual i elevada; unes pintures sense malícia, tot frescor i placidesa, el tema de les quals de vegades convida al somrís. No és que en Torné-Esquiús sigui un humorista. Ell veu i plasma les escenes de la vida de carrer i de jardí públic, amb una ingenuïtat infantiva que a voltes resulta profundament graciosa sens ésser mai còmica ni caricatural. En Torné-Esquiús ens presenta en aquesta exposició escenes parisenques de parcs infantils i circs de suburbi i algun paisatge de vora el Sena. Això és un fet molt comprensible atès que aquest artista resideix habitualment a París de fa algún temps. De totes maneres en les obres d'en Torné-Esquiús s'hi veu l'espiritualitat d'un català. Es un artista ben nostre i que ens enorgulleix tenir-lo per compatrici. L'exposició del senyor Torné-Esquiús ha tingut un èxit esclatant.—Q.

EL CAMARÍN.—*Exposició Enric Casanovas*.—El genial i exquisit escultor Enric Casanovas, ha tingut exposades a *El Camarín* una munió d'obres seves, veritables meravelles, d'un gust molt delicat.

En les escultures d'en Casanovas, hom hi veu agermanades d'una manera excel·lent una tècnica robusta i intel·ligent i un bon gust i originalitat molt admirables. Els marbres eixits de les seves mans perden tota la duresa de la matèria per adquirir les flonjors de la carn viva per on circula suaument la sang. Les figures d'en Casanovas tenen una finor i una gràcia molt nostres, molt catalanes i a més a més una vida extraordinària. Hom veu d'una manera infal·lible l'amor amb que treballa aquest artista i la simpatia i intel·ligència amb què executa les seves escultures.

Les obres d'aquesta exposició han sigut adquirides ràpidament i es pot dir que no n'hi ha hagut per tots els que desitjaven adquirir-ne. Felicitem coralment a l'Enric Casanovas pel nou èxit que ha tingut amb motiu d'aquesta exposició tot desitjant que continuï pel camí emprès, per a major glòria seva i de l'art de la nostra Pàtria.—Q.

SELECTA

A CABA de fallecer en Londres el ilustre hispanófilo Fitzmaurice-Kelly. Había nacido en Glasgow el 20 de Junio de 1857, y fué Profesor de Lengua y Literatura españolas en la Universidad de Liverpool y más tarde en la de Londres. Era doctor en Letras y miembro de la Academia Británica y de la Real Sociedad Histórica.

Hombre de cultura extraordinaria, escribía con primorosa elegancia en castellano y en francés y en esta última lengua publicó en 1913 en París su *Litterature espagnole*. Su primer libro fué una *Vida de Cervantes*, impresa en Londres en 1892, que refundió en Oxford (1913) y fué traducida a nuestro idioma en 1917. En su bagaje figuran muchos y notables estudios sobre temas de nuestra literatura, como los siguientes: *Lope de Vega y el drama español* (1902); *Cervantes en Inglaterra* (1905); *Capítulos sobre literatura española* (1908); Conferencias dadas en los Estados Unidos, traducidas por D. Diego Mendoza en 1909; *Relaciones entre la literatura española e inglesa* (1910); *Cervantes y Shakespeare* (1916); *Góngora* (1917); y *Fray Luis de León* (1921).

Publicó ediciones escolares de Samaniego, Iriarte y Garcilaso de la Vega; compuso dos Antologías castellanas, una de poetas y otra, de mérito muy inferior, de escritores en prosa, y dirigió una magnífica *Edición crítica del Quijote* junto con Ormsby (1897).

Su obra más importante, la que le ha ganado fama y crédito entre los literatos y la juventud estudiosa es la *Historia de la Literatura española*, publicada en Londres en 1898 y traducida dos años más tarde por Bonilla y San Martín. Decía Menéndez Pelayo en el prólogo que escribió: «Fitzmaurice-Kelly no es un árido erudito, sino un fino y delicado literato, un hombre de gusto y de alma poética, que siente con viveza lo bello y lo original, y expresa con elegancia y hasta con calor su entusiasmo estético. Todo el libro deja una agradable impresión de *diletantismo* artístico, semejante al de las obras de Schack, y aunque no tiene la profundidad de algunas páginas de Wolf y de Clarus, participa del hospitalario y generoso espíritu de la crítica alemana de los tiempos románticos».—B.

A la nostra ciutat s'ha constituït la *Federació Catalana d'Estudiants Catòlics* que es va fer pública en un manifest dirigit a la massa escolar i del qual recollim els següents paràgrafs que sintetitzen l'objecte de la seva creació:

«La nostra entitat és essencialment professional, i com tanmateix la professió de nosaltres és avui l'estat preparatori de l'estudi, per a poder arribar més tard a l'acció intel·lectual de les diverses branques del saber i de la ciència estant, desitgem, per mitjà de les Associacions particulars que integren la Federació, sintetitzar l'esperit col·lectiu acadèmic, i servir d'instruments de col·laboració adequats i entusiastes del Claustre en primer terme i de tots els elements propulsors de la cultura en segon lloc.

Som confessionals catòlics: proclamem com a força que pot moure amb eficàcia la nostra actuació els sublims ideals religiosos. Trobem en els Sants Evangelis l'eficiència suma per tota actuació: i éssent la nostra eminenment social, únicament amb els principis predicats pel Redemptor pot assolir-se l'èxit. Proclamem la confiança absoluta que tenim en l'ideari catòlic a fi d'obtenir la deguda ponderació de les valors socials i de la pau col·lectiva.

Per altra banda hem de recollir els batecs de la massa escolar per tot el que signifiqui anhels justos, reivindicacions lícites, drets de l'estudiant, etc., i posar a contribució les nostres forces totes per assolir-los o convertir-los en falagueres realitats.

L'entitat naixent que vos adreça aquest manifest que és constitucionalment apolítica, prescindint en absolut en la seva, de tota gestió que pugui significar partidisme de mena alguna. La manifestació abreviada de nostres ideals fins i norma d'actuació, la dona el nostre lema *Fides Scientiae Libertas*».—J. C.

HA sido nombrado Rector del Colegio de S. Estéban de Castellar, en substitución del malogrado e infatigable P. Luis Rodés (q. d. D. g.), el activo e inteligente Profesor del Colegio Calasancio de ésta, Rdo. P. José Gironés, que en varias ocasiones ha colaborado en LA ACADEMIA CALASANCIA. Le deseamos los mayores aciertos en su nuevo cargo.—L. R.

ORGANITZADA per la benemèrita «Lliga Espiritual de la Mare de Déu de Montserrat», tingué lloc al Reial Monestir de Pedralbes, una solemnnial festa religiosa en celebració de la diada de la Candelera, en la qual hi predicà el reverend pare Antoni M. de Barcelona O. M. C.

Fou una manifestació de catolicitat ben remarcable pels elements valuosos que hi contribuïren i alhora va plaure el conjunt aconse-

guit, en aquell lloc tan encisador, escullit per la nostra Reina Elisenda de Montcada, lluny de ciutat, com un recó preciós on refugiar-s'hi la gent del sentir pur, amarada d'espiritualitat i de fervorós reculliment.

Hom recordarà la processó de les candeles, defora el temple, en mig de tanta placidesa i sense que ferís l'esguard cap element que recordés un poder material, estrany al regne de Crist, com si per unes hores, hagués viscut aquells temps gloriosos d'absoluta llibertat de les institucions espirituals nostrades, en el qual les ànimes adoraven a llur Déu, amb el vestir que més preferien i amb les pegueres més amorosament sentides.—R. C.

ELS diumenges cap allí mitja tarda, bo és revituallar-se i reposar tranquilament i placentera, alimentant el cos i reposant l'esperit de les emocions passades. Hem anat al futbol i hem tingut els nirvis en tensió. Hem portat els pulmons a oxigenar-se per les vessants de les muntanyes veïnes i hem fatigat el cos. Hem fet una passejada pel Passeig de la Bonanova i el pas accelerat dels autos, ens han deixat enfangats i el nostre cos ha vibrat d'indignació...

Ara ja són prop de les sis i és convenient berenar, com deiem abans, amb tota tranquil·litat. En altres temps, aquest acte tan vulgar de la vida dominical i fins per molts quotidiana, es feia a casa o bé a la llar d'un parent de confiança. Servem molt bé el record de quan a la nostra infantesa, anàvem a berenar a casa d'una tia de la nostra mare. A la nostra arribada, la serventa, que el torn li havia correspost restar a casa a fer costat a la tia, encenia foc, omplint el pis de fum de teies i tot seguit entrava en funcions una xocolatera d'aram, brunyida com mai n'hagi vist cap més i tots aquells preparatius, acabaven amb un deliciós xocolata «sucant» en un bell menjador record dels nostres avantpassats.

Ara si que tot ha canviat. L'acte del berenar forma part del programa dominical i amb l'objecte d'estimular aquesta moda s'han muntat un bon nombre de salons berenadors, que al cap i a la fi no són pas altre cosa que *merenderos* vinguts a més, plens de bombetes, coloraines i calcomanies per les parets i amb una cobla de músics disfressats, que us regiren el cervell. Aquests llocs tan llampanants, més que per a gent de la nostra raça semblen fets per a negres o pervinguts.

Si sabeu escollir podreu estalviar-vos d'anar a raure en aquests paranys. Al cor de la Barcelona dels avis, un amic, un bon amic de tots nosaltres, un home tot cor, de voluntat de ferro i mirada penetrant, barceloní fins al moll dels ossos, ha restaurat aquell menjador per al que hi han passat generacions senceres de ciuta-

dants, al tornar de llur bateig. Els personatges més estimats d'En Emili Vilanova bé coneixen prou aquella xocolateria que els avantpassats del nostre amic fundaren a l'any 1783 i que ara com deiem més amunt ha renovat amb aquella amor i amb aquell respecte amb que es restaura la cambra d'estat dels pares, amb aquell afecte amb que es remunten les presentalles de prometatge, al celebrar les noces d'or, amb tota la cura que exigeix el cas, procurant que no perdin el caràcter que li marquen l'època i confiant-ho a un home de sentiment i de grapa, com ho ha fet el restauranter amic, al deixar-ho a un artista de seny tant nostre, com és En Llongueras, un home enter, que no es deixa influenciar per les extravagàncies exòtiques, que serveixen les revistes de modes, i cooperant a l'obra del director, En Xavier Nogués ha decorat els arrambadors de rajoles, amb escenes i figures que entonen amb el fi pel qual va ésser fundada aquella casa per allà a l'any que ja hem dit. El berenar allí s'hi desenrotlla d'una manera exquisida i reposada, com si estessiu a la vostra llar, com una extensió de la vida familiar. Sabeu per què? Per que tot aquell conjunt ha estat preparat per a gent de la nostra raça.—C. E.

HEM anat a tafanejar l'obrador d'En *Quelus*, i hem pogut fruir primiciament d'una obra del nostre amic: Uns plafons acolorits per a decorar una cambra d'infants és l'obra que comentem.

Allí hi hem vist, a tots aquells ninots tan amics d'En *Quelus* que alguna vegada, li han estat apunt de donar un disgust seriós: Aquell guarda urbà complacent i paternal. Aquell senyor del vestit de quadros i del paquetet. El jovincel gomós de botins i sabates punxagudes. Aquelles bestioletes de «quan les bèsties parlaven». Tots els seus tipus hi són. Tots han format amb la seva traça. Però, de més a més, hi ha amb altre estil, potser ens atrevim a dir, uns plafonets simbòlics que tenen d'ésser l'espill dels infants, futurs posseïdors de la cambra. A l'un hi ha un legionari decidit i valent i a l'altre una donzelleta simbolitzadora de l'amor patri.

En *Quelus* que va néixer amb ànima d'artista, cada dia va guanyant més en la seguretat del seu llapis, en la fermesa del seu traç i no és, que volguem culpar de peruca l'obra realitzada fins ara per l'amic, sinó, que és un treballador incansable i la seva tenacitat és ben remarcable, car dóna obres cada cop més definitives.—C. E.

AQUEST NÚMERO DE LA ACADEMIA CALASANCIA
HA PASSAT PER LA CENSURA MILITAR

vida acadèmica

—En la sessió privada del dia 9, s'acabà la discussió de la interessant conferència «El factor població des del punt de vista econòmic» que donà En Raimond Negre-Balet. Hi intervingué N'Alexandre de Mendoza, passant-se després a les rectificacions.

—El President de la S. d'Acció Social, En Joan A. Parpal, durant les sessions dels dies 16 i 23, ha desglossat un important treball sobre «Els fets esdevinguts a Europa durant el segle XIX».

—La primera de les visites col·lectives organitzades enguany, va escaure's el matí del diumenge dia 10, al *Foment de la Pietat Catalana*, amb un selecte concurs de senyors acadèmics, acompanyats de llurs famílies. Tothom sortí força complascut de la mateixa i la nostra entitat, ben agraïda de les atencions rebudes.

—La quarta de les conferències sol·licitades per l'*Institut de Cultura i Biblioteca Popular de la Dona*, a la nostra entitat, tingué lloc el dia 17, anant a càrrec de D. Ramon Garcia Haro, el qual tractà de «Algunos problemas a resolver por la mujer, en España».

—El President de la Secció de Publicacions, En Rafel Cardona i Martí, anà al Col·legi Samà de Vilanova i Geltrú, delegat per l'*Acadèmia*, per tal de donar-hi una conferència. Tingué lloc el matí del diumenge dia 24, sobre «L'educació civil, en els joves».

—Hem tingut ocasió de saludar a l'intel·ligent escolapi Rvnd. P. Antoni Martínez, comissionat per l'Universitat de Santiago, en viatge d'estudi per Europa. Actualment, és Rector del Col·legi de Santiago de Xile i Catedràtic de Ciències exactes a aquella Universitat. Durant més de vint anys residí a la ciutat de Córdoba de la República Argentina, on palesà les seves dots d'organitzador, des de la Direcció del Col·legi del General Paz, éssent a més, l'ànima del nostra volgut col·lega «*Horizontes*», porta-veu de l'*Academia Calasancia* de Córdoba.

Molt ens va plaure aquesta avinentesa, de relacionar-nos amb persona de tan reconeguda vàlua i el Consell Directiu de la nostra entitat anà a saludar-lo corporativament el dia 19, fent-li ofrena de les nostres publicacions, entre elles els volums publicats en la «Biblioteca d'autors grecs i llatins». El Sr. President li feu mercè, d'una formosa estampa de la Mare de Déu de Montserrat, bellament emmarcada. L'acte palesà la solidaritat existent entre tots els educats en l'Escola Pía i refermà la mútua comprensió i bon desig d'uns i altres.